

Bijlage III Ontwikkelingen laadinfrastructuur

Uitvoering GO-RAL

Hieronder een korte toelichting op waar we vanuit de GO-RAL momenteel mee bezig zijn.

1. Plankaarten Logistieke laadinfrastructuur

Het project 'plankaarten voor bedrijventerreinen' is gestart met een pilot op 10 bedrijventerreinen. Voor deze 10 bedrijventerreinen wordt een plankaart opgesteld.

Deze plankaarten geven inzicht in waar bedrijven hun laadbehoefte goed op eigen terrein kunnen realiseren, waar collectieve laadinfrastructuur nodig is en waar, vanwege netcongestie, mitigerende maatregelen nodig zijn om de benodigde laadinfrastructuur mogelijk te maken.

Bij het opstellen van de plankaarten proberen we waar mogelijk van bestaande initiatieven op bedrijventerreinen te leren en deze zo goed mogelijk in te passen in de methodiek. De plankaarten geven het benodigde inzicht om vorm te kunnen geven aan de uitvoering. Dit werken we uit in de Bedrijventerreinaanpak, waarin onder andere ook aandacht is voor de beschikbaarheid van de benodigde grond.

In de pilot zitten de volgende bedrijventerreinen:

Bedrijventerrein	Gemeente
A18	Doetinchem
H2O	Hatterm/Oldebroek
Hanzepoort	Oldenzaal
Medel	Tiel
Pavijen I-IV	Culemborg
Revelhorst I	Zutphen
Rijssen	Rijssen-Holten
TPN West	Nijmegen-Beuningen
Voorst	Zwolle
Watergoor 2000	Nijkerk

Bij de selectie van bedrijventerreinen is rekening gehouden met de verschillende karakteristieken van de terreinen, verdeling netbeheerders en goede spreiding over de regio's.

Na de pilot worden per regio de plankaarten voor de andere bedrijventerreinen opgesteld. Hieronder de planning wanneer welke regio aan de beurt is:

Regio Foodvalley: begin maart – eind mei 2023
 Regio Arnhem-Nijmegen: medio maart – medio juni 2023
 Regio West-Overijssel: begin april – eind juni 2023
 Regio Rivierenland: medio april – medio juli 2023
 Regio Noord Veluwe: begin mei – medio augustus 2023
 Regio Achterhoek: medio mei – begin sept 2023
 Regie Stedendriehoek: begin juni – eind september 2023

Regio Twente: medio juni – eind september 2023

2. Snelladen

Diverse commerciële partijen benaderen gemeenten met vragen over het realiseren van snelladers binnen de gemeentegrenzen. Een voorbeeld is PowerGo, dat snelladers wil realiseren bij Jumbo supermarkten.

Om gemeenten te helpen met een visie en aanpak op deze ontwikkelingen zijn we in de zomer van 2022 gestart met een pilot Binnenstedelijk Snelladen. In de pilot, waar een viertal gemeenten aan heeft deelgenomen (Nijmegen, Ede, Zutphen, Hengelo), hebben we gezocht naar manieren om te komen tot laadvisie, plaatsingsbeleid en een logische keuze voor snellaadlocaties in de gemeente. De pilot ronden we af met een kennissessie voor gemeenten op 16 februari 2023. Tijdens de sessie presenteren we samen met de deelnemende gemeenten de resultaten.

3. Monitoring

Om de voortgang van de realisatie en het gebruik van publieke laadinfrastructuur binnen NAL-Oost te volgen bouwen we een Monitoringsdashboard. Hiervan kunnen straks gemeenten, contractmanagers en ook de concessiehouder gebruik maken. Ten aanzien van de aanvraag- en realisatieprocessen is het onder andere relevant te volgen hoe de aanvragen zich verhouden tot de prognose en of realisatietermijnen en aantallen gehaald worden. Zo niet, dan wil je kunnen inzoomen op de mogelijke oorzaak en bijsturen waar nodig.

Met betrekking tot het gebruik van laadpalen is het zaak om tijdig te signaleren waar het laadvolume hoog genoeg is dat het bijplaatsen van een extra paal gerechtvaardigd is. Dit noemen we data-gestuurd plaatsen. Ook kan het inzicht in het gebruik handvatten geven om de juiste keuze voor de locaties van proactieve palen te maken.

Het dashboard dat we bouwen kan alleen goed werken als we toegang krijgen tot de bron van deze gegevens. Veelal hebben we daar de Charge Point Operators (CPO's) voor nodig die publieke laadpalen exploiteren in Gelderland en Overijssel. Tot nu toe stellen de CPO's zich constructief op en kunnen we de koppelingen met hun systemen de komende maanden gaan realiseren. Daarna is het Monitoringsdashboard klaar voor gebruik.

Ontwikkelingen laadinfrastructuur

Hieronder een toelichting op een aantal relevante ontwikkelingen op het gebied van laadinfrastructuur.

1. Netimpact: Tennet

Half november 2022 kondigde Tennet aan dat door de explosief groeiende vraag naar elektriciteit de maximale capaciteit van haar hoogspanningsnetwerk in onder andere Gelderland is bereikt en dat daardoor het net 'op slot' zit tot naar verwachting 2029. Voor Overijssel heeft Tennet een vooraankondiging gedaan van structurele congestie voor de productie van elektriciteit. Grote delen van het elektriciteitsnet in Overijssel zit al aan de grenzen van de maximale capaciteit. Tennet voert op dit moment in Overijssel congestieonderzoek uit.

Het hoogspanningsnet voorziet de regionale elektriciteitsnetten van elektriciteit. Gevolg van de [aankondiging van TenneT](#) is dat regionale netbeheerders Liander en Enexis de komende periode geen extra capaciteit meer kan toezeggen aan grootverbruikers van elektriciteit. Er wordt nu gezocht naar manieren om ruimte te vinden, onder andere door slimmer om te gaan met de beschikbare capaciteit.

2. Nieuwe bedrijventerreinen

Tijdens de gesprekken met de wethouders kwam de vraag naar voren of de laadbehoefte wordt meegenomen in het bepalen van de benodigde netcapaciteit voor nieuwe bedrijventerreinen. Voor logistieke laadinfrastructuur is vanuit ElaadNL een prognose gemaakt. Deze prognoses zijn door de netbeheerders

meegenomen in de Netimpactrapportage die in het eerste kwartaal van 2023 wordt opgeleverd. Nieuwe bedrijventerreinen (die niet al bekend waren) zitten daar nog niet in. Binnen de bedrijventerreinaanpak zal hier aandacht voor zijn. Het blijft immers zaak om ondanks de TENNET-congestie (zie punt hierboven) nog steeds hard te werken aan ruimte/uitbreiding op de midden-laagspanningsstations van de regionale netbeheerders om nieuwe bedrijventerreinen mogelijk te maken.

3. P-MIEK (Provinciaal-Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat)

De aanpak voor het P-MIEK wordt in het voorjaar van 2023 afgerond. In het P-MIEK komt te staan welke investeringen voor uitbreiding van regionale energie-infrastructureur het meest nodig zijn en hoe deze keuzes in zowel investeringsplannen van netbeheerders als in het ruimtelijk beleid van provincies en gemeenten worden ondergebracht. Dit gebeurt op basis van een inventarisatie van grote (toekomstige) energieverbruikers. Mobiliteit zal in toenemende mate beslag leggen op de beschikbare capaciteit en is om die reden onderdeel van de inventarisatie.

4. Slim laden

De NAL-werkgroep Smart Charging heeft het [actieplan Slim Laden voor Iedereen](#) opgeleverd. Slim laden is nodig om in te kunnen spelen op het flexibele aanbod van elektriciteit uit zon en wind en om het elektriciteitsnet efficiënt te kunnen benutten. Doel van het actieplan is dat 60% van alle laadsessies in 2025 slim zijn. Momenteel wordt gewerkt aan een Uitvoeringsprogramma en een Memorandum van overeenstemming, waarmee partijen hun commitment en bijdrage aan het programma kenbaar kunnen maken.

In de praktijk gebeurt er ook al veel. Zo is de Proeftuin Slimme Laadpleinen afgerond. Daarin zijn de afgelopen 2 jaar op 46 laadpleinen in 19 gemeenten verschillende technieken en toepassingen getest. Vanuit onze regio heeft onder andere Culemborg deelgenomen aan de proeftuin met een zonnedaklaadplein. Via een app kunnen gebruikers laadkosten besparen door stroom af te nemen op de goedkope momenten. Het NKL heeft de inzichten uit de proeftuin vertaald naar [kennisproducten](#) die gemeenten kunnen gebruiken.

Een ander voorbeeld is het project [Flexpower](#) in Amsterdam, dat onderdeel wordt van het programma Slim Laden voor Iedereen. In deze proef past de laadsnelheid zich aan aan het totale aantal auto's dat op een bepaald moment laadt en de capaciteit die op dat moment op het stroomnet beschikbaar is. Uit de proef blijkt dat er met slim laden drie tot vier keer meer nieuwe laadpunten geplaatst kunnen worden binnen de grenzen van het bestaande elektriciteitsnetwerk.

5. Innovaties

We zien in de publieke ruimte dat er bij verschillende gemeenten gekeken wordt naar innovatieve laadoplossingen. De concessie biedt ruimte voor dit soort innovaties, in de vorm van een pilot. Gemeenten die dit willen kunnen dit afstemmen met hun laadconsulent en Vattenfall. Te denken valt dan aan laadvoorzieningen in lantaarnpalen en laadvoorzieningen in trottoirbanden (streetplugs).

6. Activiteiten Milence

Milence (voorheen Commercial Vehicle Charging Europe) is een samenwerkingsverband van een groot aantal truckleveranciers in Europa die inzetten op batterij-elektrische voertuigen. Deze partij wil 1700 snellaadlocaties voor trucks realiseren voor 2025. Het gaat om zware aansluitingen waarmee vrachtwagens in drie kwartier weer 'volgeladen' zijn. Gemeenten worden hier nu al voor benaderd. Vanuit de GO-RAL bieden we ondersteuning aan gemeenten hoe om te gaan met dit soort initiatieven.

7. Human Capital Agenda Laadinfra

De energietransitie in brede zin, en ook de uitrol van laadinfrastructuur heeft te maken met een tekort aan vakmensen. Om dat probleem aan te pakken bundelen verschillende partijen de krachten in de vorm van de Human Capital Agenda Laadinfra. In november heeft Staatssecretaris Heijnen het startsein gegeven voor deze agenda. De agenda richt zich bijvoorbeeld op het opleiden van nieuwe mensen en het verbeteren van het opleidingsaanbod over de installatie van laadpalen. Maar ook op methoden om laadpalen eenvoudiger, met minder inzet van menskracht, aan te sluiten.

8. Uitvoeringsgelden klimaatakkoord

Gemeenten ontvangen uitvoeringsmiddelen voor het klimaat- en energiebeleid. Minister Jetten van Klimaat en Energie heeft gemeenten eind oktober 2022 via een [brief](#) over de verdeling geïnformeerd. In het coalitieakkoord van het kabinet is er voor de jaren 2023 tot en met 2030 geld geormerkt voor de uitvoeringskosten van gemeenten en provincies. Het geld is bestemd voor personele en bijbehorende materiële kosten. Gemeenten mogen het naar eigen inzicht inzetten voor de uitvoeringskosten van klimaat- en energiebeleid. Hieronder valt ook de opgave voor voldoende laadinfrastructuur.